РІК ЗАЛОЖЕНЯ 1893.
"СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 Grand St., Jersey City, N. J.
Всі листи, моні-ордери і чеки треба висилати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA"
("LIBERTY")
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 Grand St., Jersey City, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союза -- "SVOBODA" -- Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXIII. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. Дж., субота 9-го жовтия 1915. Ч. 119. VOL. XXIII. JERSEY CITY, N. J., Saturday, October 9, 1915. N. 119.

ВЕЛИКИЙ НАСТУП НА СЕРБІЮ.

400.000 Німців і Австрійців переступили границі Сербії.

Побіда Австрійців на Волини. -- 2.300 полонених.

Німці роблять приготовленя до здобутя Динабурга.

ВІЙНА НА БАЛКАНІ.

НІМЕЦЬКІ І АВСТРІЙСЬКІ ВІЙСКА ВДАРИЛИ НА СЕРБІЮ.

ЛОНДОН, 7. жовтня. — Нова велика воєнна кампанія розпочала ся нині. коли німецькі і австрійські війска перейшли в богато місцях ріки: Дунай, Саву і Дріну.

Війска німецьких союзників вдарили на Сербію рівночасно з трох сторін: від півночи, північного заходу і заходу.

ГОЛОВНА ЦІЛЬ Є МІСТО НІШ.

ЛОНДОН, 7. жовтня. — Наступ німецьких союзників має на цїли здобутє теперішної столиці Сербії, Нішу. Головні армії Німців і Австрійців посувають ся здовж трох головних шляхів, які сходять ся в Нішу. Неприятель є віддалений від Нішу всего 125 миль.

400.000 АРМІЯ ПЕРЕЙШЛА ГРАНИЦЇ СЕРБІЇ.

ЛОНДОН, 7. жовтня. — Наступ німецьких союзників на Сербію розпочав ся здовж цїлої границї від заходу і півночи. Силу німецьких і австрійських війск оцїнюють на 400.000. Головну команду над німецькою армією обіймиє Макензен.

АНГЛЇЙСЬКІ ВІЙСКА НА ПОМІЧ СЕРБІЇ.

АТЕНИ, 7. жовтня. — Відділи англїйського війска висіли на побереже Греції в Солуни. Скоро надійдуть дальші скріплення, Англїйці розпічнуть воєнні операції супроти Болгарії.

ФРАНЦУСЬКІ ВІЙСКА ВЖЕ НА СЕРБСЬКІЙ ГРАНИЦИ.

АТЕНИ, 7. жовтня. — Французька армія, яка має на цїли скріпити сербські війска, переступила вже границї Сербії, радісно витана сербським населенєм.

Нинї через цїлий день нові французькі війска висїдали на побережу Греції.

ТУРЕЦЬКІ ВІЙСКА В БОЛГАРІЇ.

ЛОНДОН, 7. жовтня. — З Атен доносять, що турецькі війска, які прибули до Болгарії, посувають ся здовж побережа Чорного моря в напрямі міста Варни, щоби перешкодити Москалям на случай, колиб вони хотїли висїсти на берег.

Силу війска, яке Туреччина може дати на поміч Болгарії, оцїнюють найменьше на 250.000 людий.

3.000 НІМЕЦЬКИХ І АВСТРІЙСЬКИХ ОФІЦИРІВ В БОЛГАРСЬКІМ ВІЙСКУ.

АТЕНИ, 7. жовтня. — В болгарськім війску находить ся около 3.000 німецьких і австрійських офіцирів, які мають обняти начальні становища в часї воєнних операцій.

ПОСЛИ ОПУСТИЛИ БОЛГАРІЮ.

ЛОНДОН, 7. жовтня. — Посли: англїйський, французький, італїйський і сербський опустили нинї Болгарію.

БОЛГАРІЯ ВИСЛАЛА СЕРБІЇ УЛЬТИМАТ.

ЛОНДОН, 6. жовтня. — Болгарське правительство вислало до Сербії ноту, в якій домагаєть ся від неї відступленя цїлої Македонії. Речинець на відповідь виносить 24 годин.

Сербія відкинула жаданя Болгарії, числячи на поміч своїх союзників.

НОВИЙ ГРЕЦЬКИЙ КАБІНЕТ.

АТЕНИ, 7. жовтня. — На місце уступившого президента міністрів Венїзельоса покликав грецький король Константин Александра Займіса, доручаючи йому утворити новий кабінет, зложений з представителів всїх партій.

Уступленє бувшого президента грецького кабінету Венїзельоса вказує на те, що Греція має намір остати і надальше невтральною.

Жінка грецького короля є сестрою німецького цїсаря Вільгельма. Се також має бути одною із причин, задля яких Греція, а передівсім впливові двірські круги, відносять ся прихильно до Німеччини.

ГРЕЦІЯ І РУМУНІЯ МАЮТЬ БУТИ В ПОРОЗУМІНЮ З НІМЕЧЧИНОЮ.

ЛОНДОН, 7. жовтня. — Теперішнє становище Греції і Румунії стоїть в тїсній взязи з воєнними операціями німецьких союзників. Щоби перевести намірене дїло, то є знищенє Сербії, Німцї мусїли позискати до помочи Болгарію, а з другої знова сторони запевнити собі невтральність Греції та Румунії.

Останні вісти, здаєть ся, потверджують, що Німеччина свою ціль осягнула.

Нарід в Англії, Франції і Росії здає собі вповні справу з подій, які мають тепер місце на Балканї. Англїйські часописи признають, що коли німецький цїсар запевнив собі невтральність Греції, треба дуже великих зусиль, щоби спинити наступ Німців і Австрійців та недопустити їх до злуки з Болгарами.

Перші війска англїйські та французькі вже висїли на побережу Греції в Солуни. Коли однак на поміч Греції не буде можна числити, то в такім разї треба ще дальших значних скріплень.

В отсю хвилю рівновага на Балканї находить ся в руках грецького короля, шваґра німецького цїсаря. Уступленє президента Венїзельоса вказує на неприхильне становище Греції супроти союзних держав.

Повисша телеграма вказує на те, що на Балканї побідила німецька дипльоматія. Всї стараня Анґлії і її союзників, щоби прочі балканські держави позискати для своєї справи, показали ся безуспішними. Болгарія станула отверто по стороні німецьких союзників, а Греція і Румунія по-кищо позістають невтральними.

ВІЙНА З РОСІЄЮ:

КОЛО ОЛИКИ НА ВОЛИНИ ПОЛОНЕНО 1.000 МОСКАЛЇВ.

ВІДЕНЬ, 7. жовтня. — Міністерство війни оголосило урядово отсї вісти:

„На захід від Ровна Москалї робили великі зусиля, щоби здержати дальший наступ наших війск, зуживаючи притім велику скількість амуніції. Напади відбито з великими стратами для неприятеля.

„Більша битва мала місце в околиці міста Олики. Тут полонено понад 800 Москалів.

„На північний схід від Колькя відбуваєть ся битва по обох сторонах зелїзничого шляху Ковель-Сарни. Австрійські війска заняли село Куликовичі над Стиром, беручи в полон 200 салдатів".

НЕВДАЧНІ НАПАДИ НА ГРАНИЦИ БУКОВИНИ.

БЕРЛІН, 7. жовтня. — З Черновець доносять, що великі російські війска, нагромаджені над границею Буковини, виконали кілька сильних нападів на австрійські становища. Вони робили великі зусиля, щоби в одним місци переплисти ріку Прут. В сей спосіб перевели вони пять нападів, але всї безуспішно. Богато російських жовнірів найшло смерть у филях ріки в часї переправи.

ЗДОБУТЄ ДИНАБУРГА НЕДАЛЕКЕ.

ПЕТРОГРАД, 7. жовтня. — Російський урядовий рапорт доносить, що в безпосередній околиці Динабурга відбуваєть ся без перестанку сильна перестрілка артилєрії.

Німецькі війска, які оперують довкола кріпости Динабурга, розвинули такусаму дїяльність як при здобуваню Ковна і Вильни. На дорозї з Вилкомира до Динабурга Німцї побудували на 20 миль довгу полеву зелїзницю. Серед незвичайно трудних обставин Німцї стягнули під Динабург значне число найтяжших гармат. Довгі ряди автомобілів ночами і днями довозять амуніцію.

АРМІЯ ГІНДЕНБУРГА ПОЛОНИЛА 1.300 МОСКАЛІВ.

БЕРЛІН, 7. жовтня. — Урядовий звіт німецького ґенерального штабу:

„Коло Динабурга наші війска переломили російську лінію на просторі 5 кільометрів. Дальше на полудне знищено цїлу бригаду російської кінноти.

„На лїнії між Богінським озером а Сморгонем відбито напади Москалїв з великими стратами. 11 російських офіцирів і 1.300 салдатів взято в полон".

РОСІЙСЬКІ ПАТРУЛЇ В НІМЕЦЬКИХ ШОЛОМАХ.

БЕРЛІН, 7. жовтня. — У вчерашній телеграмі німецького штабу, цензура в Лондонї сконфіскувала отсей уступ:

„Російські патрулї носять німецькі шоломи на се, щоби обманити німецькі війска. Війскові німецькі власти видали приказ, щоби таких російських полонених карати після воєнних законів яко шпигунів".

НИКОЛАЙ НИКОЛАЄВИЧ ПРИБУВ НА КАВКАЗ.

ПЕТРОГРАД, 6. жовтня. — Великий князь Николай Николаєвич, бувший головний командант російських війск, прибув до Тифліса (на Кавказї). Небаром Николаєвич відїде на боєву лінію, щоби обняти команду над російською армією на граници Туреччини.

У ФРАНЦІЇ І БЕЛЬГІЇ:

ФРАНЦУЗИ ЗДОБУЛИ МІСЦЕВІСТЬ ТАГІР. — 1.000 ПОЛОНЕНИХ НІМЦІВ.

ПАРИЖ, 7. жовтня. — Французький ґенеральний штаб доносить:

„Наші битви в Шампанії увінчали ся нинї новим успіхом. Наші війска, по сильнім попереднім бомбардованю, взяли приступом село Тагір і заняли верх малого горбка тоїсамої назви. Він був головною точкою другої німецької оборонної лінії. Число полонених Німців переходить 1.000 людий".

БИТВА В ШАМПАНІЇ ТРИВАЄ ДАЛЬШЕ. — ФРАНЦУЗИ СТРАТИЛИ 1.076 В ПОЛОНЕНИХ.

БЕРЛІН, 7. жовтня. — Французи переводили вчера дальші напади в Шампанії, в яких знова потерпіли тяжкі втрати. Лише коло Тагір віднесли вони незначний успіх, але і тут їх дальший наступ здержано.

Головна німецька кватира доносить:

„Наступ французьких війск в Шампанії триває дальше. Сильне бомбардованє відбуваєть ся що дня від досьвіта до пізного вечера.

„На північний захід від Суен відбито напади Французів, причім полонено 2 офіцирів і 180 жовнірів.

„На захід на дорозї до Суен напади Французів були також зовсім безуспішні. 12 офіцирів і 179 жовнірів дістало ся в полон. Крім того потерпіли Французи великі втрати в убитих і ранених. Лише коло Тагір неприятелеви удало ся узискати невеликі успіхи.

„Коло Бозежур відділи Французів зблизили ся аж до наших окопів. Однак всї змаганя неприятеля, щоби заняти окопи, скінчили ся невдачею. 3 офіцирів і 300 жовнірів полонено та здобуто 3 машинові кріси.

„На прочій боєвій лінії не зайшли жадні важнїйші події".

НЕВДАЧА ВЕЛИКОЇ ЗАГАЛЬНОЇ ОФЕНЗИВИ АНГЛЇЙСЬКИХ СОЮЗНИКІВ.

БЕРЛІН, 7. жовтня. — На підставі одержаних інформацій ґенеральні штаби всїх англїйських союзників мали згори уложений плян, щоби на всїх боєвих фронтах несподївано перевести наступ проти Німців. Армії російські на сходї а французькі і англїйські на заходї мали рівночасно вдарити на Німців.

На сходї Гінденбурґ ударемнив відразу наступ російських війск. Після загального пляну Москалї мали вдарити в тімнамім часї що Французи і Англїйці. Москалї мали намір перевести наступ на лінії Динабурґ-Сморґонь і змусити Німців до відвороту в болотнисті околиці (на взір битви над Мазурськими озерами).

Головний командант північної російської армії, ґен. Рузький, дійсно розпочав з великою силою наступ. Однак небаром показало ся, що оба крила його армії є сильно загрожені. Російській армії загрозило цїлковите окруженє. Цїла російська армія на лінії Динабурґ-Сморґонь була приневолена до відвороту. Він відбував ся з таким поспіхом, що лише російські задні сторожи зводили боротьбу з німецькими передними патрулями. В часї сеї утечі перед Гінденбурґом Москалї стратили величезну скількість возів з амуніцією і поживою, які дістали ся в німецькі руки.

На заходї Французи і Англїйці ведуть вправдї офензиву дальше і можна надїяти ся, що вона ще довше потриває. Однак у німецьких війскових кругах панує переконанє, що слїдуючі масові наступи дасть ся відперти о много лекше і з меньшими жертвами чим перший.

„Земля стає пеклом, коли приходить ся видержувати град гарматних набоїв" — сказав один офіцир, який повернув вирост з боєвої лінії у Франції, — „але всї офіцири і жовнїри вірять і є певні того, що Французам нїколи не вдасть ся переломити німецьку оборонну лінію".

В СПРАВІ УКРАЇНСЬКОГО СОЙМУ В НЮ ЙОРКУ.

(Пригадка).

Передсоймовий Комітет повідомляє, що вже розіслав потрібні друки до вибору **делеґатів на Сойм** і балоти до вибору **Загального Українського Комітету у Злучених Державах.**

Друки розіслано до центральних орґанізацій, котрі постарають ся скоро о розісланє їх по всіх своїх відділах, а відділи повинні в найблизших днях постарати ся все виконати як слід на найблизшім своїм мітінґу. (Як котрі відділи мають слідуючі свої мітінґи в другій половині місяця, то повинні склирати скорше надзвичайні мітінґи).

1) Передівсім кождий відділ з кождої української центральної орґанізації повинен вибрати делеґата на Сойм, дати йому повновласть та ухвалити покритє коштів подорожи для нього.Колиж котрий відділ не зможе вислати своїм коштом делеґата, то повинен передати заступництво (письменно на повновласти) делеґатови з иншого відділу з тоїсамої місцевости або з иншої.

2) Кождий відділ з кождої української центральної орґанізації повинен **на тім найблизшім своїм мітінґу** перевести вибори Загального Українського Комітету у Злучених Державах (на основі присланого балота). Вибраних членів З. У. К., як се подано на балоті, має бути 15 і тілько кождий відділ має вибрати з усіх ґруп загалом.

Повідомленє про вибір делеґата і відголосований балот треба **як найскорше** вислати на адресу секретаря Передсоймового Комітету (найпізнійше до 20. с. м.), бо до Сойму вже короткий час, в якім треба все приготовити і перевести скрутинію виборів.

З уваги, що у Злучених Державах є також богато українських **просьвітних, політичних і місцевих запомогових товариств,** що не належать до центральних орґанізацій, повинні вони **сейчас** зголосити ся на адресу секретаря Передсоймового Комітету п. Мирослава Січинського **по потрібні друки** і як найскорше перевести у себе вибори після повисших вказівок і присланих окремо секретарем Передсоймового Комітету.

Адреса секретаря Передсоймового Комітету така:

Mr. Miroslav Sichinsky
c/o S. Pollock
302 Broadway New York, N. Y.

В передостаннім числі „Свободи" у вступній статі була згадка, що **канадійські Українці повинні також взяти участь в Українськім Соймі, який відбудеть ся в Ню Йорку дня 30-ого с. м.**

З уваги на се дістали ми вже з Канади кілька листів із запитами, як повинно виглядати **заступництво канадійських Українців на Соймі** в Ню Йорку.

Сю справу хочемо тут пояснити.

Кождий Українець, і тутешний і канадійський, радий би, аби Українці в Америці — і в Злучених Державах і в Канаді мали якусь **спільну загальнонародну американську орґанізацію,** одначе се справа не така легка і не дасть ся так скоро перевести в діло, особливо в теперішну пору, коли Канада є в тяжших відносинах ніж Злучені Держави.

Одначе мимо того нам залежало би на тім, **щоби канадійські Українці бодай в малім числі прибули на Сойм до Ню Йорку.**

Можуть вони приїхати яко делеґати українських орґанізацій в Канаді і ми дуже їх радо і сердечно приймемо на Соймі, де будуть могли промовляти і забирати голос в дискусії, лиш не мати-муть права голосованя, а се з того огляду, що доси ціле переведенє Сойму оперте на тутешних українських орґанізаціях, до чого вже все приготовлене, **а канадійські Українці приїхали би яко гості.**

Се, гадаємо, канадійські Українці цілком добре розуміють і, коли схотять приїхати, то можуть бути певні, що тутешні їх братя приймуть їх як найщирійше, а може і буде нагода вигнути питанє спільної акції Українців, — бодай на будуче.

БЮРО ДЕЛЄҐАЦІЇ ЗАГАЛЬНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ РАДИ З ВІДНЯ.

ВІСТИ З РІДНОГО КРАЮ.

(На основі вістий з українського пресового бюра в Берліні).

Загальна Українська Рада до австрійського цісаря.

По занятю волинських міст вислала З. У. Рада 18. серпня 1915. телеґраму до австрійського цісаря, в якій між иншим сказано:

„Загальна Українська Рада заявляє найторжественнійше, що український нарід в Австрії, стоячи однодушно при троні Вашої Цісарської Височости, **просить о найласкавійшу могучу опіку против задуманого польським національним комітетом розбитя українських земель і прилученя до польської держави".**

(Відповідне домаганє поставило було Польське Коло на своїм засіданю дня 8. серпня 1915).

З московських часів в Галичині.

Мітрат Андрій Білецький, який обняв управу львівської архидієцезії, оповів воєнному кореспондентови віденської часописи „Ді Цайт" осьтакі подробиці про господарку Москалів в Галичині:

„Мітратови Білецькому відгрожували ся часто російські власти. Оберстляйтнант жандармерії Лукіянов грозив навіть раз повішенєм. Мимо нечуваного терору лише 22 громади перейшли на православє, одначе по відході Москалів вони сейчас приняли назад католицьку віру. Ніодин з тих сьвящеників, які лишили ся при гр.-кат. церкві, не був прихильний Москалям, а поголоски про зраду Русинів є до неможливости пересаджені. Москалі звичайно казали голосувати за переходом на православє, а місце виборчих карток заступали стручками зеленої фасолі. В одній громаді ледви вісьмох людий дали ся намовити на православє, а мимо сього надано там православного попа.

„Підчас посту хотіли Москалі щодня правити Службу Божу в уніяцьких церквах, покликуючи ся на дозвіл католицького епископа Каковського з Варшави. Мітрат Білецький опер ся тому як найрішучійше, заявляючи, що лише папа може дати такий дозвіл, а зносини з Римом заборонені. Москалі мусіли вдоволити ся у Львові лише Преображенською церквою".

Жертви російських „освободителів".

Львівське „Українське Слово" доносить: „В дни, коли російські війска увійшли до Тернополя, відобрали собі житє: директор української ґимназії Роман Цеглинський і його син. Коли російські патрулі увійшли до Перемишля, відобрав собі житє Українець, штабовий лікар др. Кочеркевич. Своїм товаришам заповів він був перед тим, що не пережиє російського наїзду..."

Буковинські добровольці.

Буковинський корпус добровольців поставлено на рівні з Українськими Січовими Стрільцями і польськими леґіонами. Команданти і офіцири приділені до сього корпусу з армії носять звичайний мундур, а добровольці мають на шапці з боку синьо-червону кокардку з буквою: Г. (Гуцул), або Р. (Румун).

Впровадженє української мови на українських землях в Росії.

По занятю Холма видає управа армії відозви, розпорядженя і поклики також і в українській мові в занятих від Росії українських землях.

Ґенерал Лінзінґен між Українцями.

По занятю Львова прибув туди ґенерал Лінзінґен, який звідав всі українські доми й інституції. Між иншими перебув він довший час в українських музеях і оглядав з заінтересованєм музеальні збори. (Отже всього не повивожено з музеїв).

Др. Демидчук.

ВОЛОДИМИР ШАШКЕВИЧ.

СОБІ Й НЕ СОБІ.

Не хочу я статну, чималої слави,
Не плачу, що долі не дав Бог мені —
На суд я не кличу противнів лукавих,
І кари не прошу я їхній вині.
Пустеє гуляти з панами-князями,
Порфіри ні злата душа не жадна —
Не хочу, щоб били мені головами:
Поклони і статки і слава — мана.
Одного я тільки прохаю у Бога,
Щоб проти неправди дав сили встоять,
Душею не скривить й завіту сьвятого
До скону щоб вірно мені додержать.

ПРИГОТОВАНЯ ДО УКРАЇНСЬКОГО СОЙМУ.

„УКРАЇНСЬКА РАДА" В НЮ ЙОРКУ ПРОСИТЬ ВСІХ ДЕЛЕҐАТІВ З НЮ ЙОРКУ І ОКОЛИЦІ НА ЗАСІДАНЄ, КОТРЕ ВІДБУДЕТЬ СЯ ДНЯ 10-ого ЖОВТНЯ С. Р., О ГОД. 2-гій ПОПОЛУДНИ В ШІЦЕН ГОЛ, ч. 12 СТ. МАРКС ПЛЕЙС В СПРАВІ МАНІФЕСТАЦІЙНОГО ПОХОДУ ДНЯ 30-ОГО ЖОВТНЯ С. Р.

Павло Петрів, секретар.
Петро Задорецький, голова.

КОНЦЕРТ В НЮ ЙОРКУ відбудеть ся дня 30. жовтня вечером в Купер Юніон Гол. До сього часу злучені нюйорські хори мусять виготовити цілу програму. Щоби скріпити сили хору, пожаданим є, щоби нюйорські і околичні співаки і співачки брали точно участь у всіх пробах. Особливо співаки і співачки з гарними голосами повинні самі зголосити ся і не чекати окремого запрошеня. З Бруклина, Джерзи Сіти, Йонкерс, Нюарку і инших місцевостий вигідна комунікація до Ню Йорку, тому і відтам повинні зголосити ся спосібні хористи і хористки. **ПРОБИ** відбувають ся **В ПОНЕДІЛОК і в ПЯТНИЦЮ** кождого тижня о годині 7-ій вечер в гали при 22 Е. 7-ма улиця в Ню Йорку. Не жалуйте труду, а прибувайте, бо час короткий.

КОНЦЕРТОВИЙ КОМІТЕТ З РАМЕНИ ПЕРЕДСОЙМОВОГО КОМІТЕТУ:

Мирон Гундич, Володимир Кіґиницький, Василь Лазута, Мирослав Січинський, Осип Стеткевич.

СПРАВА М. СІЧИНСЬКОГО.

„Новий Мір", нюйорська соціялістична часопись, що виходить в московській мові, пише дня 2-го жовтня с. р. слідуюче:

Увага американської суспільности звернена тепер на одну вельми цікаву справу. Є нею приїзд до Ню Йорку українського революціонера, Мирослава Січинського, який у цьвітни 1908. року убив намісника Галичини ґрафа Потоцького. Цікавою для всіх річию є се, чи Січинський дістане право на законний побут у Злучених Державах.

Само убийство було наслідком неймовірного гнету Українців зі сторони польської шляхти і Січинський став народним героєм в очах українського селянства в Галичині і на Україні. На велику популярність Січинського вказує між иншим і се, що в його освободженю з вязниці брали участь не тільки Українці в Австрії, але і в Росії, в Злучених Державах, в Канаді, а навіть в Австралії. Всюди збирано фонди, творено пляни освобідженя, засилано протести і петиції, готовлено приюти в ріжних сторонах на випадок утечі і т. и. Портрет Січинського знаходить ся в домі майже кождого Українця.

Не тільки публична гадка в Австрії вважає акт Січинського наслідком несправедливих суспільних відносин у східній Галичині, але в такімсамім дусі висловили ся і всі значнійші юристи в державі.

Засуджений два рази на смерть, а відтак помилуваний на 20 років вязниці, Січинський перебув около 2 роки у тюрмі. Йому вдало ся утечи при помочи українського загалу, а безпосередно при помочи двох вязничних сторожів, які тепер живуть в Канаді. Кілька місяців скривав ся він поміж селянами близко Станиславова, а відтак дістав ся до Норвеґії, а відтам до Швеції. Там навчив ся обох скандинавських мов і продовжав своє образованє у шведських наукових заведенях.

По вибуху війни Січинський, в характері шведського кореспондента, удав ся до Австрії, бо гадав, що там здійметь ся революційний рух, в якім бажав брати участь*). Побачивши, що се неможливе, виїхав до Америки, де перебував нелеґально 8 місяців, а тепер добровільно віддав себе в руки іміґраційного уряду, щоби міг стати повноправним горожанином Злучених Держав.

Процес вже почав ся і Січинський перебуває на волі під зарукою свого адвоката С. Полака. Для переведеня процесу завязав ся окремий „Комітет Оборони", який видав поклик до всіх Українців в Америці, щоби грошевими датками і заприсяженими зізнанями про галицькі відносини за часів Потоцького спішили на оборону Січинському.

В тих днях наш співробітник мав нагоду зійти ся і розмовляти з М. Січинським. Він робить враженє гарно розвитого, очитаного, серіозного молодого чоловіка. До свого вчинку відносить ся сьвідомо і придержує ся своїх первісних поглядів про нього. Щодо своїх переконань — Січинський соціяліст; супроти війни він строго невтральний. Він надіє ся скорого й успішного порішеня своєї справи, почім віддасть ся університетським наукам.

Адвокат С. Полак в розмові з репортерами сказав:

„Се надзвичайно важна справа. Доси не завернули ще ні одного засудженого за політичне убийство зі Злучених Держав, однак ми готовимо ся до тяжкої боротьби. В сім процесі рішить ся питанє, якого ще не дотикано в суді, а яке має велику вагу для всіх революціонерів-збігців. Січинський взяв на себе ризико пояснити се питанє, хоч приятелі відраджували йому се. Та при помочи свободолюбних Американців ми надіємо ся на побіду, що буде заразом побідою всіх, які в сій країні хочуть зберегти право на захист для поневолених".

*) Се очевидно непорозуміня. Січинський як сподівав ся революції, то хиба в Росії.

ВОЛОДИМИР ШАШКЕВИЧ.

НЕ ЧУЖОГО МИ БАЖАЄМ.

Серед поля широкого
Дубець виростає;
Ой там полем на воронім
Молодець гуляє.

Віють вітри, віють буйні,
Аж дуб похилив ся;
Скажи, скажи, козаченьку,
Куди ти пустив ся?

Чи ти їдеш в Туреччину
Християн визволяти,
Чи ти їдеш на Вкраїну
Волі добувати?

— Не піду я в Туреччину,
А на Україну:
Від могили до могили
Соколом полину.

Полину я, полину я —
До могил прилину,
Батькам нашим всю тяженьку
Недолю розкажу.

Розкажу я наше горе,
Наше лихоліте;
Тепер, скажу, сердешнії,
Поблагословіте!

Благословіть! погуляєм
У чистому полі:
Не чужої ми шукаєм,
А своєї долі!

Не чужого ми бажаєм,
А свого то права!
Де полягла, там воскресне
Наша руська слава!...

ВІЧА В СПРАВІ ВІЛЬНОЇ УКРАЇНИ.

XXVI.

ДЖЕМЕЙКА, Л. АЙ., Н. Й.

Дня 3. жовтня с. р. за старанєм Бр. сьв. Юрія відбуло ся віче в справі вільної України і несеня помочи жертвам війни в ріднім краю. Перед отворенєм віча відспівав „Український Хор" з Ню Йорку під проводом п. М. Гундича „Гимн американських Українців". Віче отворив місцевий предсідатель брацтва п. Я. Притика і попросив присутних учасників, щоби заховували ся гідно і спокійно підчас промов бесідників, вияснив ціль віча і представив зібраним д-ра С. Демидчука, делеґата Загальної Української Ради з Відня, котрого публика привитала гучними оплесками. Відтак покликав на предсідателя віча п. С. Самборського, а сей, подякувавши присутним за вибір, покликав на секретарів п. Василя Воробця і Петра Петришина.

Перший бесідник др. Демидчук представив в півтораґодинній промові цілу нашу справу і змалював недолю наших братів у старім краю, а на кінци завізвав весь нарід до карної і солідарної роботи.

Другий бесідник з ряду був п. М. Угорчак; говорив про вагу Українського Сойму в Америці, взивав до орґанізації просьвітної, економічної і до самообразованя.

Відтак предсідатель п. С. Самборський попросив колекторів, щоби пішли збирати жертви. Підчас збираня жертв співав хор чудові пісні. По збираню жертв забрав ще раз голос др. Демидчук і представив, що наш нарід під теперішну пору повинен як найбільше орґанізуватись.

Відтак предсідатель подякував коротко але горячими словами д-рови С. Демидчукови і п. М. Угорчакови за їх труд і промови, а п. М. Гундичови і цілому хорови за їх труд і гарні пісні, а всім присутним за їх прихильність і заінтересованє справою.

Віче закінчило ся відспіванєм народного гимну „Ще не вмерла", „Не пора" і инших патріотичних пісень.

На Фонд визволеня України зібрано 30 долярів. По вічу обговорено ще наші внутрішні відносини між американськими Українцями, а серед розмови висловлювали бесідники своє негодованє іззa кирині „Америки" проти Українського Сойму.

Петро Петришин,
Василь Воробець,
секретарі віча.

ЖЕРТВИ НА ФОНД ВИЗВОЛЕНЯ УКРАЇНИ.

Прислали дальше:

604. Рочестер, Н. Й. Хвальна Редакціє! Засилаю до Вас моні ордер на суму $185.75, котрі то гроші зложили рочестерські Українці на бідні вдови і сироти, потерпівші через війну в старім краю. Прошу ласкаво помістити всіх жертводавців у часописи „Свободі". Сі жертви зібрано за старанєм місцевого комітету, в котрого склад входять заступники усіх тутешних Братств і Товариств. В протягу пару неділь потрафили сьмо зібрати так поважну суму гроший на бідні вдови і сироти, котрі кличуть до нас о поміч. В імени бідних вдів і сиріточок складаємо всім жертводавцям щире спасибіг. — За комітет: І. Пастущин, предс.; Т. Польовий, секр.; П. Макогон, кас.

На руки Д. Татиги і Т. Кучмія зложили жертви слідуючі добродії: Е. Попіпна, М. Спахнин і Я. Бартусь по $1.00; Т. Цуцура, Д. Сьома (с. Д.), М. Грицак, К. Ковба, О. Дуда, Г. Данилишин, С. Данилишин, Й. Бамбуровський, М. Плюта, П. Миколайко і М. Ґаламаґа по 50 цнт.; І. Димкар, О. Димкар, І. Скорохода, П. Яцьків, М. Ґереско, П. Журавінський, П. Ільків, Д. Скорохода, П. Цернак, Н. Дашкевич, С. Новак, І. Теребушка, Н. Романів, Н. Паснак, Д. Мацьковський, Я. Швець, І. [illegible]навський, В. Ковтун, Г. Петришин, С. Петришин, О. Сиидунь, К. Сиидунь, П. Богданович (з Росії), К. Чапранський, І. Чапранський, П. Благий і Н. Ґрапак по 25 цнт.; А. Ковтун, О. Луців і Н. Сиидунь по 10 цнт. — Н. Грицак зібрав на хрестинах 75 цнт. Разом $16.30. — На руки колекторів з Тов. „Вільні Козаки" С. Новака і Н. Стрільця зложили жертви слідуючі добродії: С. Лотоцький, П. Ковтун, Н. Семеґен, Т. Рудий, П. [illegible]нагурський, С. Новак, П. Макогон і І. Олійник по $1.00; І. Базів, Т. Федунишин, В. Максимців, Т. Британчук, М. Гаврилів, Т. Швець, А. Турчин, А. Гандаш, Н. [illegible]ловка, М. Галута і Д. Скробач по 50 цнт.; О. Дорофий, Д. Гакун, В. Кисіль, І. Падучак, Г. Кучмій, А. Фойзенко, І. Білецький, А. Скирпан, М. Клапко, М. Терешко, В. Андріяєвський, В. Щутак, І. Гарасимчук і Д. Гарасимчук по 25 цнт.; Й. Британ 20 цнт.; Ю. Краєвський і В. Кошівський по 10 цнт. — Тов. „Вільні Козаки" від. 316 У. Н. Союза, жертвувало зі своєї каси $10.00. Разом $27.40. — На вічу, котре відбуло ся в парафіяльній гали дня 5. вересня с. р., зложили жертви слідуючі добродії: о. М. Лисяк $5.00; С. Шміхуда $2.00; І. Пастущин, М. Фесьник, І. Крак, П. Гранковський, Т. Королі, І. Гранковський, О. Яськів, І. Наконечний, М. Бурка, Н. Мурашко, Р. Ґвоздевич, Д. Скорохода, П. Голембйовський, С. Ворона, Г. Паперка, Н. Падучак, М. Рудий, В. Дуда, І. Тичківський, М. Крик, Е. Морошко, П. Струтинський, Т. Олексин, В. Федьків, Я. Пригода, К. Окрепка, К. Щурґот, С. Вовк, М. Грицак, І. Базюк, І. Скорохода, Н. Кучмій, С. Музичка, О. Лахоцький, С. Ройцвій, І. Стрілець, Г. Антонюк, О. Димкар, П. Гривняк, З. Паньчишин, М. Швець, Т. Федьків, С. Сверида, В. Скробач, П. Сверида, А. Німа, Г. Борецький, М. Лотоцький, Я. Пилющак, І. Кисіль, Н. Малейчак, Д. Мацьковський, Я. Турчин, Т. Онуфрик, З. Гранковська, І. Скробач і С. Пришляк по $1.00; С. Решітник, А. Турчин, Т. Соломка, І. Яніцький, І. Грошків, П. Журавський, В. Гранковський, П. Мазурик, М. Клюпко, І. Федьків, П. Тичківський, Н. Романський, І. Білас, І. Притула, І. Теребушка, Н. Квасниця, А. Гузар, Н. Костів, К. Коритко, К. Микитів, С. Решітник, М. Кардаш, Н. Стрілець, М. Плюта, Й. Кікта, Д. Федоришин (син Гаврила) і Т. Горбусь по 50 цнт.; Н. Васьків, М. Василишин, Т. Кучмій, В. Псюк і Н. Когут по 25 цнт.; дрібними датками $8.76. Разом $87.51. — На пікніку на порт Ґодман дня 6. вересня (Лейбор Дей) було доходу $17.56. — Пан І. Бодак на пікніку дав на вигравку ручку з пером, з котрої прийшло доходу $5.00. — Пан І. Пастущин дав на бали Бр. св. Йосафата книжку на вигравку, з котрої було доходу $4.20. — На руки п. І. Пастущина зложили жертви слідуючі добродії: Й. Костів і І. Костів по 50 цнт. Разом $1.00. — На хрестинах у п. Я. Швеця на руки В. Луцишина зложили слідуючі гості: Я. Швець $2.50; В. Луцишин $1.00; С. Капітан 40 цнт.; Г. Плекан, В. Ковба, Н. Дячок і Н. Савульський по 25 цнт.; Т. Швець 20 цнт.; дрібними датками 40 цнт. Разом $5.50. — На хрестинах у п. П. Благого зложили гості дрібними датками $1.05. — На весілю у п. І. Мелиха на руки п. І. Пастущина зложили жертви слідуючі гості: Я. Головка 50 цнт.; С. Шміхуда і М. Двіняк по 25 цнт.; дрібними датками $1.62. Разом $2.62. — На мітінґу Бр. св. Йосафата, від. 217 У. Н. Союза, зложили члени дрібними датками $7.53. — На хрестинах у п. Н. Паснака зложили гості дрібними датками $4.50. — На весілю у п. Н. Луцишина зложили гості на руки п. І. Пастущина: Н. Луцишин $1.00; В. Пилюк 50 цнт.; І. Притула, Л. Куриц і Н. Н. по 25 цнт.; дрібними датками $3.96. Разом $6.21. — Усі збірки разом виносять $186.38. За пересилку заплачено 63 цнт. — Остало $185.75

605. Джемейка, Л. Ай., Н. Й. На вічу в справі вільної України, котре відбуло ся дня 3. жовтня с. р., зібрано на Фонд визволеня України (гроші надіслав п. Іван Притика) $30.00

606. Ню Йорк, Н. Й. Василь Лазута зложив жертви на вдови і сироти, зібрані Анастазією Ґречною на весілю у Василя Кащія, $2.44. — Вас. Лазута зложив жертви на вдови і сироти, зібрані Ксенею Іванюта на весілю Василя Стремковського, $13.52. Обі збірки уладжено на зазив Поляка Мих. Щітельського. — Разом $15.96

607. Джерзи Сіти, Н. Дж. Сестрицтво св. Ольги, від. 315 У. Н. Союза, жертвувало на Фонд визволеня України зі своєї каси $5.00

608. Елизабет, Н. Дж. На хрестинах у Дмитра Гавраняка на руки п. Василя Левчина зложили на потерпівших від війни слідуючі добродії: Василь Левчик $1.00; Мих. Процак, Іван Пирдза, Дмитро Гавраняк, Павло Доньчак, Ксеня Курава, Марія Герила і Тевда Марин по 25 цнт. — Разом $2.75

609. Ванесса, Онт., Кан. Василь Миронів жертвував на Фонд визволеня України $1.00

610. Гайвуд, Конн. Олекса Біловус жертвував на Фонд визволеня України $1.00

611. Ню Ґласґов, Н. С., Кан. Яків Гора жертвував від себе і товаришів на Фонд визволеня України $1.00

612. Міннеаполіс, Мінн. Іван Матейко жертвував на Фонд визволеня України $0.25

Сума оголошена в сім числі „Свободи" виносить $242.71

Оголошено в ч. 118 „Свободи" $22.499.09.

ЗАГАЛЬНИЙ СТАН $22.741.80

КСЕНОФОНТ КЛИМКОВИЧ.

О, ХТО МАЛИМ НЕ ПОЛЮБИВ...

О, хто малим не полюбив
Тоту, що го родила, мати,
І батька, що за ним ходив,
І кут рідного дому-хати —
О, хто малим не полюбив!

Но відки в хлопчику-дитині
Взялось пізнанє вітчини,
Взялась така любов к родині?
Нечим то взяли ся вони,
Но відки в хлопчику-дитині?

Все, відколи узнав я Русь,
Огнем в душі моїй затліло,
І я за діло-пісню берусь —
Малий уже берусь за діло,
Все, відколи узнав я Русь.

Я пламень-серце, пламень-душу
Тобі, родино, доки жив,
Нести у жертву хочу — мушу,
Бо через тебе получив
Я пламень в серце, пламень в душу!

"SVOBODA" (LIBERTY)
the Ukrainian newspaper
published three times a week: Tuesday, Thursday and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Established 1893.

JOSEPH STETKEWICZ, editor
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ANDREW SAWKA, manager
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

SUBSCRIPTION:	ПЕРЕДПЛАТА:
In United States: $2.00 per year, $1.00 per 6 months, 0.75 per 3 months	В Злучених Державах: на рік $2.00, на пів року $1.00, на 3 місяці 0.75
In Jersey City, Canada and other foreign Countries: $3.00 per year, $1.50 per 6 months, $1.00 per 3 months	В місті Jersey City, до Канади і других країв: на рік $3.00, на пів року $1.50, на 3 місяці $1.00
Single copy 3 cents.	Поодиноке число 3 центи.

За кожду зміну адреси платить ся 5 центів.

Адреса: SVOBODA
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Всі моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „Svoboda".

При висиланю замовленя належить долучити моні-ордер або чек.

Число телефону 498 Jersey City.

AMERICAN ASSOCIATION OF FOREIGN LANGUAGE NEWSPAPERS MEMBERSHIP LABEL

За всі оголошеня поміщувані в „Свободі" редакція не відповідає. — Рукописий не звертає ся.

The Ukraine's Ambitions.

From the "Chicago Sunday Tribune," August 29, 1915

The 22d of February, 1914, the Russian paper "Kievlanin" said: "The agitation in the Ukraine is more dangerous for Russia than all the other nationalistic agitations." The Ukraine—the country north of the Black sea—is a sort of Russian Ireland. Tsar Peter the Great in 1720 forbade the use of the Ukrainian language as a literary language. Catherine II. forbade the Ukrainian language in public life and destroyed the autonomy of the country. In 1876 Ukrainian literature was prohibited by a ukase all over Russia, and the most famous poet of the Ukraine, Tarass Shevchenko, spent the best years of his life in prison and exile.

The Ukraine has been an independent state for five centuries, and in our era of national renascence the memory of long gone splendors has awakened here, too. Some German historians think that it would not be impossible to conquer the Ukraine, to render her the old independence, and so to exclude Russia entirely from the Black sea and the Balkans. The Russian Balkan ambitions would be frustrated then for good. The Ukraine has about 32,000,000 of inhabitants. Odessa, Nikolayev, and Kherson, the great seaports at the Black sea, would soon develop immensely. The Ukraine is the agricultural reservoir of Russia, its production a third of the whole Russian output. In minerals, coal, and naphta the Ukraine is almost inexhaustible; it produces 50 per cent of the Russian salt.

The historian of the Russian revolution, Thun, states that every rebellion against the Muscovite tsardom has started from the Ukraine. The rebellions of the Black sea fleet in 1905, 1912, and 1914 were due to the Ukrainian propaganda. When the war broke out not less than 600 Ukrainians were arrested in one day. All the Ukrainian papers were suspended, all the clubs and associations dissolved. No wonder that the Germans expect some support from this part of Russia and that they think of lessening the Russian danger by resurrecting the Ukraine to political independence. For the moment, of course, this is nothing but a suggestion from some irresponsible German theorists. If it will crystallize into reality depends on the Ukrainian population, on the progress of the German operations, and many other factors.

Some people think of plebiscites and probably Americans favor this idea, as they are bound to believe in the wisdom of the masses. But this, too, is a difficult way of settling the nationalistic problem. Shall the people in Belgium say whether they consider themselves Walloons or French or Flemish? Shall the same decisions be made in Corsica, Nice, Egypt, Cyprus, and so on? The result would be chaos. And would all the inhabitants accept the decision of the majority? Certainly not; many of them would rebel, arms in hand. Germany would not lose very much by the application of this principle; even if Danes, Lorrainese, and Poles were freed from the German yoke the bulk of the country would remain untouched, but England and Russia could never accept an arrangement of this sort. And—last but not least—can a country like the United States take her stand for the principle of nationality and would not this be a rather dangerous precedent?

Edward Goldbeck.

З БИТВ ПОНАД ДНІСТРОМ.

Журавно — скріавлене слово! Все мені мурашки бігають поза спиною, коли згадаю на ту купу руїн, що носила колись імя того міста. Тут боров ся через 6 тижнів і, остаточно відніс побіду один корпус, який вже під Звинїном доконав майже неймовірних вчинків.

І тут оповідає нам також командуючий ґенерал з тою військовою стислостию і звязлостию про події, які тут скоїли ся. Ми бачимо на карті отсю дорогу, якою корпус мусів серед борб іти через Жидачів, Ходорів і в той спосіб промощувати собі дорогу на схід. А потім ми самі виїхали в ту дорогу. На берегах Днїстра і на самім Днїстрі коло Журавна панує горячкове житє і рух. Тут Москалї свого часу почали будову могучого моста. Кістяк того моста ще тепер сторчить високо у небо понад филї ріки. Се є доказом, як важним зі стратеґічних зглядів є перехід через ріку в тім місци, якого Москалї уперто боронили послїдним напруженєм своїх сил. А сама природа в найбільшій мірі була їм тут в допомогу. Днїстер робить тут на полудне велике колїно, якого один беріг становить плоска і низка лука, а від півночи знова тягне ся в недалекій віддали пасмо горбів, неначе тятива лука, що творить ріка. Той, що тут іде до атаку, находить ся сейчас неначе в лапцї. На переді перед ним находять ся на пару метрів високі, рівно в діл спадаючі глиняні стіни, над якими в три ряди Москалї побудували окопи та редути і наїжили їх машиновими карабінами. На право і на ліво з сильно обсаджених горбків сипав ся бічний огонь. А на верхах горбків уставила ся артилєрія. А однак і сю неможливість поборено і сї неприступні позиції здобуто. Правда, тяжка і легка артилєрія дуже облекшила і приготовила належито терен для піхоти. Цїла гора є засїяна лїйками від ґранатів. Лиш дуже нечисленні з тих сибірських стрільців, що тут стояли, побачать ще раз свою далеку і холодну Сибір. Уже від двох і пів дня ополченцї в потї чола гребуть упавших і очищують боєвище, збираючи воєнну добичу. А все ще лежать сотки російських трупів за насипами, ваблячи в ту околицю непроглядні стада ворон і круків.

На північнім березї Днїстра тягне ся непроглядний терен, горбкуватий і поперетинаний безчисленними потоками і річками, який для оборони є чимсь ідеальним. Нїде, на всїх боєвищах, які доводило ся менї вже бачити, природа не накопичила стільки перепон поступаючій вперед армії, що власне в тім кутику Галичини. Та і нїде не використали Москалї терену з таким майстерством, як тут. Кождий найменьший горбок вони перетворили на свою ослону. Кождий більший горбок, або пасмо горбків замінили в правдиву кріпость. Що сто метрів все нова огорожа з кільчастого дроту і нові окопи, які треба силою здобувати. Глубокі долини з селами, що там криють ся, перетворено на могучі точки опору. А де лише на се обставини позволяли, там перемінено потоки в правдиві озера.

Передні сторожі йшли, не надіючи ся лиха, висохлими потоками. Не падав нї один стріл. Як здавало ся, то ворог забрав ся. Та нараз з півночи починає з клекотом точити ся величезна филя повени. В пару мінут ще перед хвилиною сухе русло потока творить ріку пару метрів глубоку. І неначе зпід землї виріс, являє ся також і ворог. З усїх сторін починає ся дика стрілянина. І як здає ся, військо, яке тепер не може передістати ся через воду, пропало. І в таких випадках Москаль кидає карабін на землю і підносить руки в гору. Та наші не дають ся застрашити. Кольбами промощують собі дорогу і косооких ворогів викурюють з їх кривок. І скоро ті, що ще перед хвилиною лаґодили ся брати в полон, самі суть полоненими. Бо вже піонїри покорили дико шумлячий потік. І тепер військо йде дальше у неповстримнім походї аж до найблизшої російської запори, де та сама робота і той самий труд повторює ся на ново.

А ми, кореспонденти з радостю у серци йдемо за тим побідним походом. На однім горбку задержуємо ся. Відси розточує ся вид широко і далеко. Гень, далеко на право, у полудневім напрямі все ще видно, як горять Букачівцї, а безпосередно перед нами боре ся і приступом йде вперед наша піхота.

Один батальон йде на гору, на якій стоїмо. Розлягає ся голосна команда і батальон бігом що сили біжить на стромий горб. Чому? Чи ми находимо ся в обсягу ворожого огню? Та зараз таки в ту саму мить Москаль посилає відповідь на се питанє. „Зззззз" — „ззззз" — забренїло над самими нашими головами і ледви яких 30 кроків за нами посипали ся кульки шрапнеля на землю. А тепер ще раз і ще раз, та кождим разом все трохи близше. І ми, використовуючи малу павзу, бігом пустили ся в долину і за хвилю були вже в безпечнім місци.

Протягом того дня ми пару разів мали ще нагоду переконати ся на власній шкірі, що Москалї мимо недостатку амуніції, зовсїм її не щадять. Та поволи і до того можна привикнути, як і до цїлого воєнного пекла. Тільки вид полевого шпиталю і сьвіжих гробів коло нього завсїди проймає дрожею і жахом. І тут серед тих битв над Днїстром і над Липою я на власні очи переконав ся, що Москалї уживають заедно куль дум-дум не лише до звичайних карабінів при піхоті, але також і послугують ся експльодуючими кулями до машинових карабінів. Я сам бачив пару пасів таких куль, яких страшні наслїдки на ранених лїкарі вже передше нераз ствердили. Підчас нашого повороту ми, збочивши далеко на північний захід, оглядали ще російські позиції здовж зелїзничої лїнії Львів-Ходорів, де пруська ґвардія заслужила собі на безсмертні лаври. Тут є цїлий ланцух озер, яких східні береги суть дуже стромі. Се була природна твердиня незвичайної сили. Та вона тільки один день була всилї оперти ся могучому атакови пруських ґренадієрів. А потім сї позиції здобуто.

Тим разом ми перейшли Днїстер коло Жидачова. Також і тут довгі тижні вели ся кріваві битви, яких слїди все ще видно на кождім кроцї. Місто є постріляне ґранатами і спалене. Мости через Днїстер і ріку Стрий, яка в тім місци впадає до Днїстра, висаджені у воздух. І такий вид дуже сумно настроює, особливо вечером і коли до того стріне ся з непроглядним транспортом ранених... Та хоробрі жовніри, здаєть ся, зовсїм не відчували болїв. Вони всї співають, о скільки надто змучені не лежать вичерпані під полотняними будами, розпнятими над малими селянськими візками. Радість з побіди палить в їх серцях могучійше ніж біль в ранах. І щораз більше і більше підносить ся полотен над візками, а зпоза них визирають блїді лиця. І вскорі цїлий довжезний ряд лунає одним хором піснї, що голосить про вітчину і скоре побаченє з дорогими серцю...

Так наші герої переносять болї і рани.

АНТІН ЧЕХОВ.

МУДРАГЕЛЬ.

Полуднева спека. У воздусї нї звука, нї руху. Цїла природа подібна на одну велику оселю, за яку забув Господь і люди. Під густою зеленю старої липи, яка розросла ся перед хатою тюремного дозорця Яшкіна, при малім, триніжнім столику сидить, сам Яшкін зі своїм гостем, становим інспектором уїздної школи Пімфовом. Оба вони без сурдутів, камізельки розчіпили; лиця спітнїлі, червоні, непорушні — сьвідчать, що жар паралїжує змогу говорити гадки словами, що їх мозок працює. Лице Пімфова налите. На ньому малюєть ся лїнивство. Долїшна губа звисає. В очах і на чолї Яшкіна можна доглянути, що він сильно змагаєть ся з якимись думками. Здаєть ся, думає про щось. Оба поглядають на себе. Своє умученє виявляють сапанєм та голосним плесканєм рук, відганяючи докучливі мухи. На столї стоїть карафка з водою, варена, ликовате мясо і пушка сардинок з сїрою сїллю. Випили вже по першій, другій і третій чарцї...

— Еге — е — ге! — відзиваєть ся нараз Яшкін так нечайно, що аж пес, який дрімав оподалїк, зірвав ся, підібгав під себе хвіст і утік. — Еге — е еж! Говори своє, Филипе Максимичу, але в російській мові страшно богато непотрібних знаків до писаня.

— Себ то, нїби чому! — питає його скромно Пімфов, витягаючи із чарки муху за крильце. — Хоч богато у нас знаків, то за се кождий має своє значінє, має своє примінєнє.

— Ей, дайте спокій! Зовсїм злишні ті ваші знаки. — Лиш дурне мудрованє. — Накопичить яких десять перепинок у одному рядку, та й думає собі, що всї розуми поїв... Ось, хочби і заступник прокуратора Мерінов — по кождому слові кладе перепинку... Пощо? Нащо? „Поважаний пане", — перепинка, „навідуючи ся до тюрми тодї а тодї" — перепинка, „запримітив я" — перепинка, „що арештанти" — перепинка... Ігій! До сто чортів! В очах темнїє від тих перепинок... Тай по книжках те саме... Точка з перепинкою, двоточка, ріжні знаки наведеня... Аж гидко читати. Бувають і такі мудрагелї, яким за мало одної точки, то ставлять їх цїлий ряд... По що сього?

— Наука сього домагаєть ся — зітхає Пімфов.

— Наука? Засліпленє, а не наука... От видумали, щоби сьвіт дурити, щоби туманити людий... От примірам: нї в одній чужій мові нема того „ѣ", а в російській є. Пощо, питаю ся? Чи не всьо одно, як пишеть ся: „хлѣбъ" через „ѣ" чи прямо через „е"?

— Господь знає, що вигадуєте, Мартиновичу, — обуряєть ся Пімфов. — Як же се можна писати „хлѣбъ" без „ѣ"? Таких річий і слухати не люблю!

Пімфов допиває чарку горівки і обиджений відвертаєть ся боком до Яшкіна. Видно, неприємні для нього протести проти російської правописї.

— Ой, набрав ся-ж я за тото „ѣ"! — говорить далї Яшкін. — Тямлю — раз каже менї учитель написати на таблицї слово „лѣкарь" — я написав його через „е". Перетріпав менї шкіру неаби як. По тижневи диктує менї те саме слово — пишу його через „ѣ". Знов дістаю своє! За що, пане Фомичу? Ат-же самі-ж ви казали, що треба писати в тому слові „ѣ". Тодї, каже, я помилив ся. Вчера прочитав я розвідку ученого, одного члена академії наук про уживанє букви „ѣ", тай я годжу ся з поглядом академії. Бю тебе, щоби і ти памятав!" І мойому синови попухли уха задля того „ѣ"... Коли-б я був міністром, я заборонив би як найострійше мучити дїтий тим гидким самозвуком!

— Бувайте здорові! — говорить зітхаючи Пімфов. Підморгуючи очима, надїває на себе сурдут. — Не можу слухати, як коли хто висказуєть ся з легковаженєм про науку.

— Ну, ну, ну... вже й обиджуєте ся! — кличе Яшкін і тягне Пімфова за рукав, — Я лиш так собі мимоходом... Ну, сїдайте, напиймо ся!

Обиджений Пімфов сїдає, випиває чарку горівки, але знова відвертаєть ся від Яшкіна.

На хвилю настає мовчанка.

Кухарка Феона переносить цебрик з помиями.

Чути, як хлюпнули вилиті помиї і заскавулїв облитий ними пес.

Набрякле лице Пімфова стає чимраз більше оспалим і блискучим. Заходить обава, щоб з його лиця не почала під впливом горяча скапувати товщ на розіпнену камізельку. На чолї Яшкіна показують ся зморщки. Вдивлюєть ся у варене мясо і глубоко задумуєть ся.

До стола приходить кривий сторож, глядить похмуро на карафку, а побачивши, що вона порожна, приносить знова горівки.

Яшкін і Пімфов пють дальше.

— Еге — е — е! — відзиваєть ся знов знечевя Яшкін.

Пімфов кинув ся і глядить боязливо на свого товариша. Сподїваєть ся почути новий протест.

— Еге — е — е! — повторяє Яшкін, поглядаючи задумано на карафку. — По твоїй думцї і тих наук за богато. Кілько то з них не придатні на нїщо!

— Себ-то, як? — питаєть ся з тиха Пімфов. — Які у вас науки непридатні?

— Усї. Чим більше чоловік навчив ся, тим більше гордить ся... Я зніс би всї ті науки... о... о... о... ви знов обиджуєте ся. Ах, що се за обидливий чоловік, їй Богу, і слова сказати не можна! Сїдайте, та напємо ся!

Приходить Феона і зі злостю ставить перед товаришів миску борщу. Зачинаєть ся голосне сербанє і калатанє ложок об миску.

Немов зпід землї виринає кіт та пси. Сїдають напроти стола і поглядають зависним оком на губи двох приятелїв, що без перестанку рушають ся.

По борщі йде каша, яку Феона ставить на стіл з таким розмахом, що ложки падають на землю. Перед кашею товариші знов пють горівку.

— Нїчого нема в сьвітї, що було би потрібне! — відзиваєть ся знов несподївано Яшкін.

Пімфов опускає ложку на колїна і з острахом дивить ся на Яшкіна. Хоче йому заперечити, але язик відмовляє йому послугу від горівки і від горячої каші. Замісць звичайного „себ-то, чому, як се так?" чути тільки якесь мимренє...

— Все непотрібне — говорить дальше Яшкін. — І наука, і люди, і тюрми, і ті прокляті мухи, каша... І ви непотрібні, хоч з вас добра людина та вірите в Бога. Мимо того і ви непотріб...

— Бувайте здорові, Мартиновичу! — лепече крізь зуби Пімфов, і стараєть ся надїнути на себе сурдут, та не може вцхати рук до рукавів.

— Ось ми наїли ся, напили ся — а на що того всього? Проте... Отже всьо непотрібне... Їмо і самі не знаємо, пощо... О... о... Так обиджуєть ся... Яж балакаю, щоб балакало ся... Куди вам спішно? Сїдайте, поговоримо, напємо ся!

Слїдує тишина, перерывана час від часу бренькотом чарок та покашлюванєм тих, що частують ся горівкою. Сонце клонить ся до заходу, тїнь липи стаєть ся чимраз приємнійша.

Приходить Феона і гнївно вимахуючи, розстелює килим під лицою. Товариші випивають мовчки по останній чарцї горівки, кладуть ся на килим і зачинають дрімати.

— Слава Богу! — думає Пімфов — нинї не говорив про сотворенє сьвіта та єрархію. А я дуже того бояв ся!

Переклав Іван Чепига.

Кождий Русин-Українець повинен належати до У. Н. Союза! По інформації про У. Н. Союз і як до сеї орґанїзації записати ся, пишіть сейчас на адресу:

Ukrainian National Association,
P. O. Box 76, Jersey City, N. J.

ЗБИРАНЄ МЕТАЛЮ НА ВОЄННІ ПОТРЕБИ.

НІМЕЦЬКІ ЖОВНІРИ: От клопіт через тих Москалів. Знають вони, що не стає нам міди і мосяжу, якого потрібно до виробу гарматних куль і тому забрали всі дзвони з Галичини, а тепер ми мусимо намісць того зносити з Росії гармати на наші воєнні потреби і ще через них християнин подвигаєть ся!...

ОГОЛОШЕНЄ НАРОДНОЇ КАНЦЕЛЯРІЇ.

До Народної Канцелярії надійшли зі старого краю листи для слїдуючих осіб:

АНТІН ЧЕРНЯВСЬКИЙ — з Волчковець.
НИКОЛАЙ БАЛЬОНИК — з Городниці.
ВАСИЛЬ ІВАСІВ — з Вільхівки.
ВАСИЛЬ СРАЙКО — з Городенки.
АНДРІЙ ДАНИЛІВ — з Ольхівки.
ЛЮДВИК ТРОХАНОВИЧ — з Владивостоку (Росія).

Просить ся інтересованих подати свою точну адресу і долучити на покритє коштів пересилки 25 цнт.

—o—

Отсим повідомляємо всїх інтересованих, що листи до старого краю відсилаємо кождого тижня, покористуючи ся найдогіднїйшими кораблями. Окремих посьвідок на вислані листи ми не пересилаємо, хиба на случай, коли лист до старого краю був реджістрований (пересилка реджістрованого листа до краю коштує 40 ц.).

Гроші передаємо до пересилки кождої пятницї. Тому хто бажає собі, щоби гроші відійшли до старого краю, повинен постарати ся, щоби до четверга находили ся вони в наших руках. Посьвідченє банку на висилку гроший посилаємо точно того дня, коли гроші зістали до краю вислані.

—o—

Всї чеки, моні ордери і листи адресувати і посилати на адресу:

INFORMATION BUREAU,
83 Grand St., Jersey City, N. J.
Народна Канцелярія
„Укр. Нар. Ради" в Америці.

Аматорський кружок з Амстердам, Н. Й.
відограє
в церковній гали в Вотервліт, Н. Й.
комедію-оперу в двох діях

НАТАЛКА ПОЛТАВКА

В СУБОТУ ДНЯ 16-ГО С. М. О ГОД. 8. ВЕЧЕРОМ.
Вступ 25 цнт. а місця до сидженя по 35 цнт.

Комітет запрашає всіх Русинів з Вотервліт і околиці, тим більше що дохід призначений на церков а часть доходу на оборону М. Січинського. 119-20

РУХ В ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

АВОКА, ПА. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 326, повідомляє всіх своїх членів, що мітінґ відбуде ся 10. жовтня о 2-гій години пополудни. Всі члени мають на тім мітінґу явити ся. — Т. Молочник, секр.

ПІТСБУРҐ, ПА. Тов. „Рогатинщина" від. 396, подає до відомости, що мітінґ відбуде ся 9. жовтня о 4-тій години пополудни на Густен Ст. під числом 2110 в домі касієра М. Кримського. Кождий член повинен явити ся, бо є важні справи до полагодженя. — П. Бекіш, секр.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

(За оголошеня поміщені в сій рубрицї платить ся по 1½ цента за кожде слово за одноразово поміщенє, а за дальші поміщеня по 1 цнт. за слово за кождочасне поміщенє. — Оголошень женитьби не приймаєсь.)

Пошукую свого краяна СТЕФАНА МАРЦІНОВ. Перед кількома роками перебував в Ню Йорку. Походить з села Волощин, пов. Бібрка, Гал. Хто би о нім знав, або він сам, нехай зголосить ся на адресу: Mike Kurdyna, 25 Spruce St., Hartford, Conn. 118-20

Пошукую свою сестру МАРІЮ КИЛЬЧИЦЬКУ. Походить з села Могильниці, повіт Теребовля, Галичина. Тому 4 роки перебувала в Ню Йорку. Хто би о ній знав, або вона сама, зволить написати на адресу: Марія Колодій. Zhoda, Man., Canada. 118-20

Пошукую свого брата МИХАСЯ ТРІЩУКА з села Криводуди, пов. Тлумач. Гал. Моя адреса: Fedor Triszczuk, Box 342, Lyndora, Pa. 119-20

Пошукую свого брата МИХАЇЛА КРАВЧУКА з села Шилів, повіт Збараж, Галичина. Рік тому перебував в Нортгемптон, Па. Хто би о нім знав, або він сам, нехай зголосить ся на адресу: Hryc Krawczuk, Aberdin Ave., Winnipeg, Man., Canada. 119-21

Пошукую свого краяна ІВАНА ТОДОРЧУКА з села Хартонівці, почта Торське. Хто би о нім знав, або він сам, нехай зголосить ся до: John Olinowich, Fenwood, Sask., Can. 119

Пошукую ІВАНА ПІЩАКА з села Тишківці, повіт Городенка. Має перебувати в стейті Ню Йорк. Хто би про него знав, або він сам, нехай зголосить ся на адресу: Geo. Zajaczkiwsky, 155 Morrel Str., Detroit, Mich. 119-21

ПАРОХІЯ В ТОРОНТО, ОНТ., КАНАДА пошукує дяко-учителя. О близші інформації писати на адресу: Rev. J. Boyarczuk, 143 Franklin Ave., Toronto, Ont. 115-19

Пп. П. ЛЕВАНДОВСЬКИЙ з Гамільтон, Онт. і АЛЕКС. БЕЛЬМАС з Муз Джов, Саск., з Канади, зволять подати свої докладні адреси до адміністрації „Свободи". Справа дотичить висланої ними передплати на „Свободу". 109—

ВИКАЗ

УБИТИХ, РАНЕНИХ, ПОЛОНЕНИХ І ПРОПАВШИХ УКРАЇНЦІВ У ТЕПЕРІШНІЙ ВІЙНІ.

СКОРОЧЕНЯ:

п. = піхота (інфантерія)
стр. = стрільці (еґри)
у. = улани
д. = драґони
а. = артилерія (полева)
а. кн. = артилерія кінна
а. гір. = артилерія гірська
а. кр. = артилерія кріпосна
г. = гавбиці (полеві)
г. т. = гавбиці тяжкі
пн. = піонїри
сап. = сапери
тр. = трен (достава амуніції і живности)
с. = санітети
л. = ляндвер (війск. краєвої оборони)
у. л. = улани ляндвери
а. л. = артилерія ляндвери
г. л. = гавбиці ляндвери
з. о. = загальне ополчене (ляндштурм)
ж. = жандармерія
ск. ст. = скарбова сторож.

Подане при імени число означає полк (реґімент), баталіон або дивізію.

(Дальше).

ПОЛОНЕНІ:

Ґасій Семен, 9 п.
Гірник Михайло, 9 п.
Гладун Никола, 9 п.
Гоцяк Михайло, 9 п.
Головчанський Никола, 9 п.
Головчанський Стефан, 9 п.
Ґонський Іван, 9 п.
Горешко Гнат, 18 л.
Гошовський Венцель, 9 п.
Готичко Михайло, 18 л.
Градовський Іван, 18 л.
Грущак Антін, 9 п.
Грицак Андрій, 9 п.
Гримишин Іван, 18 л.
Гринів Матвій, 9 п.
Гриньовський Михайло, 9 п.
Губіцький Йосиф, 18 л.
Гутак Олекса, 9 п.
Гутник Іван, 9 п.
Гузеля Василь, 18 л.
Гвоздик Ілько, 9 п.
Ґерула Петро, 18 л.
Глух Теодор, 9 п.
Ґлушко Андрій, 9 п.
Ґорняк Дмитро, 18 л.
Ґреля Іван, 9 п.
Ґрохольський Фелікс, 9 п.
Ґрунський Теофіль, 18 л.
Ґуз Михайло, 18 л.
Данилюк Гарасим, 9 п.
Денечко Дмитро, 9 п.
Денисевич Володислав, 9 п.
Дерень Йосиф, 18 л.
Дершко Іван, 9 п.
Дідошак Віктор, 9 п.
Дмитрів Іван, 9 п.
Дмитришин Іван, 9 п.
Добнів Теодор, 9 п.
Дороньчук Василь, 9 п.
Довганюк Михайло, 9 п.
Дуб Петро, 9 п.
Дибач Петро, 9 п.
Дидишин Юрко, 9 п.
Дирів Василь, 9 п.
Дзікович Никола, 9 п.
Єдинак Іван, 9 п.
Захарський Йосиф, 18 л.
Завойський Никола, 18 л.
Ільчик Йосиф, 80 п.
Іванюк Василь, 9 п.
Івасів Михайло, 9 п.
Івашко Іван, 18 л.
Івашко Никола, 18 л.
Іващкович Семен, 9 п.
Качмар Михайло, 18 л.
Качмарчик Стефан, 9 п.
Калиній Іван, 9 п.
Камінський Іван, 18 л.
Капець Іван, 9 п.
Карпанський Йосиф, 9 п.
Карий Григорій, 80 п.
Касаняк Василь, 9 п.
Кавецький Іван, 9 п.
Керик Никола, 9 п.
Кінаш Никола, 9 п.
Кіраль Василь, 9 п.
Клячаний Іван, 18 л.
Клода Захар, 9 п.
Ключник Іван, 18 л.
Клюйник Лука, 9 п.
Когуч Василь, 9 п.
Коринь Лев, 9 п.
Коваців Василь, 9 п.
Козак Матвій, 9 п.
Кравців Іван, 9 п.
Кравець Кирило, 18 л.
Кравець Михайло, 18 л.
Крупа Теодор, 18 л.
Крупка Андрій, 80 п.
Кривка Стефан, 9 п.
Куцурима Теодор, 9 п.
Кучера Іван, 9 п.
Кукуруз Юрко, 9 п.
Кулик Антін, 9 п.
Кулик Михайло, 9 п.
Курцеба Никола, 9 п.
Курник Антін, 9 п.
Кушлик Іван, 9 п.
Кушнір Іван, 18 л.
Кузь Стефан, 9 п.
Кузевич Іван, 9 п.
Кузевич Петро, 9 п.
Куїв Василь, 9 п.
Куїв Прокіп, 9 п.
Кисіль Андрій, 9 п.
Лаврів Никола, 9 п.
Лаврів Яким, 9 п.
Лелюк Никифор, 9 п.
Ленів Михайло, 9 п.
Левицький Никола, 9 п.
Левко Стефан, 9 п.
Ліщанський Юрко, 9 п.
Лоза Гнат, 9 п.
Лубинський Михайло, 9 п.
Луців Стефан, 9 п.
Лучка Никола, 9 п.
Лучкович Семен, 9 п.
Лутяк Никита, 9 п.
Лилак Дмитро, 9 п.
Литвинський Данило, 9 п.
Мацейко Онуфер, 9 п.
Мацьків Василь, 9 п.
Максимяк Михайло, 9 п.
Малицка Никола, 9 п.
Мальон Никола, 9 п.
Марцяк Іван, 9 п.
Марійчак Ілько, 9 п.
Маркевич Василь, 9 п.
Мартинів Михайло, 18 л.
Мартиняк Петро, 9 п.
Масляк Іван, 9 п.
Масляник Василь, 9 п.
Масник Юрко, 9 п.
Мантальер Семен, 9 п.
Мателега Петро, 9 п.
Матіїв Данило, 9 п.
Мазур Михайло, 9 п.
Мельник Юрко, 9 п.
Мельник Іван, 9 п. (ур. 1890)
Мельник Іван, 9 п., 13 комп.
Мельник Михайло, 9 п.
Мельник Цанько, 9 п.
Мельник Стефан, 9 п.
Менделя Андрій, 9 п.
Мерещишин Стефан, 9 п.
Монастирський Броніслав, 9 п.
Мордавський Олекса, 9 п.
Москва Йосиф, 9 п.
Мостовий Яків, 9 п.
Мурин Павло, 9 п.
Мусик Теодор, 9 п.
Мушеник Олекса, 9 п.
Муштра Іван, 9 п.
Мигович Юрко, 9 п.
Михайлів Дмитро, 18 л.
Михайлович Теодор, 9 п.
Михайлюк Біндрат, 9 п.
Михальський Тома, 9 п.
Мицак Василь, 9 п.
Небилович Йосиф, 9 п.
Немировський Стефан, 9 п.
Нерадка Петро, 9 п.
Новак Іван, 9 п.
Олевич Йосиф, 9 п.
Ольшанецький Володислав, 9 п.
Описьків Василь, 9 п.
Остап Іван, 9 п.
Паращак Михайло, 9 п.
Парцей Петро, 9 п.
Павлик Петро, 9 п.
Павлик Іван, 9 п.
Пагаи Іван, 9 п.
Пельчарський Яків, 18 л.
Пенґрин Олекса, 9 п.
Перегіняк Іван, 9 п.
Перегінець Іван, 9 п.
Перегінець Михайло, 9 п.
Перегінець Никола, 9 п.
Петрів Кирило, 9 п.
Петрів Тит, 9 п.
Петрушка Франко, 9 п.
Петрицький Михайло, 9 п.
Плесканик Кирило, 18 л.

(Дальше буде).

КОЖДИЙ ЧЛЕН У. НАР. СОЮЗА АБО ПЕРЕДПЛАТНИК „СВОБОДИ"
наколи пришле 10 адресів своїх знакомих, до котрих „Свобода" не приходить, а хотіли би „Свободу" читати, отримає ДАРОМ
РАХУНКОВУ КНИЖОЧКУ,
дуже практичну до обчисловaня всяких рахунків, вона є пожиточна так для бізнесменів як і для робітників.
Присилайте адреси до:
„SVOBODA"
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.